

Standardní postupy laboratorní diagnostiky pertuse a parapertuse

Přímá diagnostika:

- Kultivační vyšetření
- Real-Time PCR vyšetření (RT-PCR)

Nepřímá diagnostika:

- Sérologická vyšetření

Metoda PCR je nejcitlivější a měla by být vždy zahrnuta, nezávisle na stadiu onemocnění, pro doplnění kultivace v časném stadiu a sérologie v pozdějším stadiu.

Doporučení laboratorní diagnostika v závislosti na době trvání příznaků je uvedena v tabulce:

Metoda	Materiál	Do 2 týdnů trvání příznaků	Do 4 týdnů trvání příznaků	Nad 4 týdny trvání příznaků
Kultivační průkaz (provádí se, pokud není zahájena ATB terapie)	Výtěr z nosohltanu nebo aspirát	Ano	Ne	Ne
Detekce nukleové kyseliny (do 5 dnů po zahájení ATB terapie)	Výtěr z nosohltanu nebo aspirát	Ano	Ano	Ne
Průkaz protilátek IgG a IgA proti pertusovému toxinu (Pt)	Žilní krev-srážlivá	Ne	Ano	Ano

1. Odběr proveden **do 2 týdnů** od počátku onemocnění + **nezahájena** ATB terapie: provést **kultivaci a RT-PCR**.
2. Odběr proveden **do 2 týdnů** od počátku onemocnění + **zahájena** ATB terapie: provést pouze **RT-PCR**.
3. Odběr proveden **3. až 4. týden** od počátku onemocnění: provést **RT-PCR a/nebo sérologické vyšetření**.
4. Odběr proveden **déle než 4. týden** od počátku onemocnění: provést pouze **sérologické vyšetření**.
5. V ohnisku pertuse: provést RT-PCR a sérologické vyšetření bez ohledu na dobu trvání příznaků.

U dětí do 1 roku a pacientů, u kterých neuplynulo 12 měsíců od očkování proti pertusi, se k průkazu onemocnění provádí pouze kultivace a RT PCR, sérologické testy se neprovádí.

Kultivace – uchování a transport klinického materiálu

Při pokojové teplotě, materiál by měl být doručen do laboratoře v den odběru, maximálně do 24 hodin. Výsledek dostupný 7 dní po doručení vzorku do laboratoře.

RT-PCR – uchování a transport klinického materiálu

Odběrová souprava s tekutým médiem Eswab nebo aspirát: do zpracování v laboratoři uchovávat při pokojové teplotě, nebo v lednici při 4-8 °C. Materiál zpracovat v laboratoři do 5 dní od odběru.

Odběrová souprava pro průkaz respiračních virů s transportním médiem: uchovávat a přepravovat při teplotě 2-8 °C, pokud je materiál dopraven do laboratoře v den odběru, nebo při -20 °C, pokud je nutné

jej před přepravou skladovat. Skladuje se zmrazený při $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Zpracovat ihned po dodání nebo zmrazit ($-20\text{ }^{\circ}\text{C}$).

Sérologický průkaz pertuse – uchování a transport klinického materiálu

Srážlivá krev pro získání séra: separovat sérum co nejdříve, skladovat v lednici při teplotě $2-8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Krev je možné skladovat při pokojové teplotě do 24 hodin, pak je nutno separovat sérum. Separované sérum skladovat v lednici při teplotě $2-8\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Vzorky sér: v lednici při teplotě $2-8\text{ }^{\circ}\text{C}$ max. 5 dnů, po delší dobu je nutno skladovat v mrazícím boxu ($-20\text{ }^{\circ}\text{C}$).

Při vyšetření pouze IgG protilátek proti pertusovému toxinu je nutné vyšetřit 2 vzorky séra, odebrané minimálně v třítydenním rozestupu.

Platnost od 09.05.2024

Zpracoval: MUDr. Helena Machovcová, Ing. Tereza Fiedlerová, Ph.D.